

KALAALLIT NUNAANNI KOMMUNIT KATTUFFIAT
DE GRØNLANDSKE KOMMUNERS LANDSFORENING

IMAQARNILIAQ

Aallartitat immikkut ittumik ataatsimiinnerat
28. oktobari 2010, Nuuk

Oqaluuserisassat

1. Tikilluaqqusineq
2. Aqutsisussamik toqqaaneq
3. Ullormut oqaluuserisassat akuerineqarnerat
4. KANUKOKA-p siunissami politikikkut allaffissornikkullu qanoq aaqqissuussaanisaa pillugu suleqatigiissitat nalunaarusiaannik siulersuisut saqqummiussinerat
5. KANUKOKA-p politikikkut allaffissornikkullu aaqqissuussaaneramik allannguutisatut siunnersuutit
 - a. *Periarfissaq 1* tassungalu atatillugu malittarisassat allannguutissaat aningaasatigullu missingersuutit
 - b. *Periarfissaq 2* tassungalu atatillugu malittarisassat allannguutissaat aningaasatigullu missingersuutit (tunuartinneqassaaq Periarfissaq 1 akuersissutigineqassagaluarpat)
 - c. *Periarfissaq 3* tassungalu atatillugu malittarisassat allannguutissaat aningaasatigullu missingersuutit (tunuartinneqassaaq Periarfissaq 1 imaluunniit 2 akuersissutigineqassagaluarpata)
 - d. *Periarfissaq 4* tassungalu atatillugu malittarisassat allannguutissaat aningaasatigullu missingersuutit (tunuartinneqassaaq Periarfissaq 1, 2 imaluunniit 3 akuersissutigineqassagaluarpata)
6. Siulersuisunut ilaasortassanik qinersineq (taamaallaat periarfissaq 3 imaluunniit 4 akuersissutigineqarpata)
7. Pisarneq malillugu 2011-mut missingersuutit akuersissutigineqarnerat (tunuartinneqassaaq periarfissat allat imm. 5-ip ataaniittut ilaat akuersissutigineqarpata)
8. Tamalaat

Peqataasut

Kommune

Aallartitat

Kommune Kujalleq

Kristine Raahauge (Siumut)
Kîsta P. Isaksen (Siumut)
Ingemann Dorph (Inuit Ataqtigiit)

Kommuneqarfik Sermersooq

Adolf Holm (Inuit Ataqtigiit) *1)
Martha Abelsen (Siumut)
Thiiooq Knudsen (Siumut)
Emilie Kúnak (Inuit Ataqtigiit)
Poul Hansen (Demokraatit)

Qeqqata Kommunia

Evelyn Frederiksen (Siumut)
Katrine Larsen Lennert (Inuit Ataqtigiit)
Bitten Heilmann (Atassut) *2

Qaasuitsup Kommunia

Apollo Mathiassen (Siumut) *3
Peter Olsen (Inuit Ataqtigiit)
Timooq Mølgaard (Atassut)

Siulersuisut

Enok Sandgreen (Siumut) (siulittaasoq)
Søren Alaufesen (Atassut) (siulittaasup tullia 1)
Mille Søvndahl Pedersen (Inuit Ataqtigiit) (siulittaasup tullia 2)
Ane Egede Mathæussen (Siumut)
Bendt B. Kristiansen (Inuit Ataqtigiit)

Siulersuisuni aalajangersimasumik ataatsimeeqataasartut:

Borgmester Simon Simonsen, Kommune Kujalleq
Borgmester Asii Chemnitz Narup, Kommuneqarfik Sermersooq
Borgmester Hermann Berthelsen, Qeqqata Kommunia
Borgmester Jess Svane, Qaasuitsup Kommunia

*1) Per Nukaaraq Hansenip (Kattusseqtigiit 1) sinniisussaa

*2) Karl Davidsenip (Atassut) sinniisussaa

*3) Otto Jeremiassenimit (Siumut) piginnaatitsissummik nassataqartoq

Imm. 1: Tikilluaqqusineq

Siulittaasoq **Enok Sandgreen** ataatsimiinneq aallartitsinnagu ima nalunaaruteqarpoq:

Tusagassiorfinnut nalunaarutigisimasara¹ tunuartippara taamalu atorfilinnut suleqatigiissitanut, tassa KANUKOKA-p pisortaanut kiisalu kommunaldirektørinut, utoqqatserpunga neriullunga utoqqatsissutiga pitsaasumik tigussagissi. Sulilluaqqinnissassinnik uummammik pisumik kissaappassi.

Tamatuma kingorna siulittaasup tikilluaqqusinermini oqaaseriumasani saqqummiuppai (*ilanngussaq 1*).

Imm. 2: Aqutsisussamik toqqaaneq

Ole Dorph aqutsisussatut toqqarneqarpoq.

Ataatsimiinnermik aqutsisup oqaatigaa aallartitanik ataatsimiigiaqqusineq malittarisassat naapertorlugit ingerlanneqarsimasoq.

Taasisinnaasut najuuttut 19-iupput. Ataatsip pisinnaannginnami sinniisussanilu pisinnaanngimmat aallartitat ilaat piginnaatippaa sinnerluni taasisarnissaanut (takuuk peqataasut allattorsimaffiat) – taamaalillutillu taasisinnaasut 20-upput.

Imm. 3: Ullormut oqaluuserisassat akuerineqarnerat

KANUKOKA-p aaqqissuussaanera pillugu siunnersuutit isummerfiginiarneqarneranni suleriaasissaq erseqqissaavigineqareermat ullormut oqaluuserisassat siunnersuutigineqartutut isikkoqartillugit akuerineqarput.

Imm. 4: KANUKOKA-p siunissami politikikkut allaffissornikkullu qanoq aaqqissuussaanissaa pillugu suleqatigiissitat nalunaarussiaannik siulersuisut saqqummiussinerat

Siulittaasoq aallarniivoq (*ilanngussaq 2*), suleqatigiissitallu qinnuigai nalunaarussiaq siunnersuutitillu pillugit namminneq nassuiaateqaqqullugit.

Svend Møller, KANUKOKA-p allattoqarfianeersoq, suleqatigiissitat siunnersuutaannut tunuliaqutaasunik siunnersuutillu siunertaannik nassuiaateqarpoq (*ilanngussaq 3*).

¹KANUKOKA-p aaqqissuussaanera pillugu suleqatigiissitat inuttalersugaanerannut suliaannullu tunngasoq.

Imm. 5: KANUKOKA-p politikikkut allaffissornikkullu aaqqissuussaananik allannguutissatut siunnersuutit

Kommunikkuutaarluni partiikkuutaarlunilu ataatsimeeqattaareernikkut aaqqissuussineq imaattoq 1. januaari 2011-mit atuutilersussanngorlugu isumaqatigiissutigineqarpoq:

- Aallartitat ataatsimiittartut katillutik 15-iussapput borgmesterit ilanngutereerlugit,
- Aallartitat ukiut sisamat qaangiukkaangata ataatsimiittassapput, kommunalbestyrelsinut qinersisoqareeraangat,
- Siulersuisunut ilaasortat qulingiluaassapput borgmesterit aalajangersimasumik ilaasortaasartussat ilanngullugit,
- Siulittaasoq piffissap affaani atorfeqartutut aningaasarsiaqassaaq (taamatut aaqqissuussineq 2011-mi aallartitat ataatsimiinneranni naliliivigeqqikkusunneqarluni),
- Siulersuisunut ilaasortat akissarsiaqassanngillat, ataatsimiinnersiuteqassallutilli,
- Politikikkut ataatsimiititalianik pilersitsisoqassaaq,
- Siulersuisunngortussat ukiuni qaninnerni kattuffimmi ingerlatsinermi 10 procentit 20 procentillu akornanni sipaarutissarsiniassapput.

Ukiut sisamakkaarlugit aallartitat ataatsimiittarnissaat taasisitsissutigineqarpoq aallartitat ilaannit kissaatigineqarmat aallartitat ataatsimiittarnissaat ukioq ataaseq allortarlugu kommunalbestyrelsinut qinigaaffiup qiteqqunnerani naliliisarnissaq siunertaralugu pissasasoq.

Taasinermi 16-it ukiut sisamakkaarlugit aallartitat ataatsimiittarnissaannut isumaqataapput, pingasut akerliupput ataaserlu taaseqataannilaq.

Imm. 6: Siulersuisunut ilaasortassanik qinersineq

a) Siulittaasussamik qinersineq

Martha Abelsen (Siumut) (Kommuneqarfik Sermersooq) 1. januaari 2011-mit siulittaasunngussasoq siunnersuutigineqarpoq. Taasisinnaatitaasut 20-t tamarmik nappaanik-kut akuersipput.

b) Siulersuisunut ilaasortassanik qinersineq

D'Hondtip periaasia aallaavigalugu aammalu siulittaasussatut qinigaasup borgmesterillu parteeqarnikkut tunuliaqutaat naatsorsuutigalugit agguataarinikkut siulersuisuni nuutaani partiinut agguataarineq imaassaaq: Atassut 1, Demokraatit 1, Inuit Ataqtigiit 3 aamma Siumut 4. Nalunaarutigineqarpoq Demokraatit inissartik Inuit Ataqtigiinnut tunniukkaat.

Taamaalilluni siulersuisunngortussat ima katiterneqarput:

- Martha Abelsen, siulittaasoq (Siumut)
- *sinniisussaa*: Apollo Mathiassen (Siumut)
- Søren Alaufesen (Atassut)
- *sinniisussaa*: Timooq Mølgaard (Atassut)
- Mille Søvndahl Pedersen (Inuit Ataqatigiit)
- *sinniisussaa*: Poul Hansen (Demokraatit)
- Peter Olsen (Inuit Ataqatigiit)
- *sinniisussaa*: Olga Berthelsen Ljungdahl (Inuit Ataqatigiit)
- Ingemann Dorph (Inuit Ataqatigiit)
- *sinniisussaa*: Lisbeth Søvndahl Pedersen (Inuit Ataqatigiit)
- Borgmester Asii Chemnitz Narup (Inuit Ataqatigiit)
- Borgmester Simon Simonsen (Siumut)
- Borgmester Hermann Berthelsen (Siumut)
- Borgmester Jess Svane (Siumut)

Imm. 7: Pisarneq malillugu 2011-mut missingersuutit akuersissutigineqarnerat (tunuartinneqassaaq periarfissat allat imm. 5-ip ataaniittut ilaat akuersissutigineqarpat)

Karl Davidsen, kattuffimmi pisortap tullia, kattuffiup aqqissuussaanera isumaqatigiisuta aqqammersoq tunngavigalugu 2011-mut missingersuutitut missiliummik saqqummiussivoq. Saqqummiussaq akuerineqarpoq novembarilu qiteqqutsinnagu kommunalbestyrelsini tamani akuerisassanngorlugu nassiunneqassaaq.

Imm.8: Tamalaat

Adolf Holmip Inuit Ataqatigiit sinnerlugit ajuusaarutiginerarpaa immikkut ittumik ataatsimiinneq manna KANUKOKA-mut allannguineramik annertuumik kinguneqanngimmat, nutaaliornissamat periarfissaq ilaatigut qatangiinnartinneqarluni.

Martha Abelsenip siulittaasussatut tatigineqarluni qinerneqarnini qujassutigaa, oqaati-gaalu 1. januaari 2011-mit siulersuisut nutaat qanimut suleqatigalugit nutaaliornissarlu anersaaralugu ingerlatserusulluni.

Evelyn Frederiksenip Siumut sinnerlugu Enok Sandgreen siulittaasuusimaneranut qut-savigaa. Siulersuisunngortussat sulilluarnissaannik kissaappai aammalu Kommuneqar-fik Sermersuup ataatsimiittarfiani ataatsimiissinnaasimanertik qujassutigalugu.

Apollo Mathiassenip qilanaarutiginerarpaa Enok Sandgreenip Qaasuitsup Kommunia-ni kommunalbestyrelsimi suleqatigeqqilernissaa misilittagaasalu iluaqutiginissaat.

Simon Simonsen-ip borgmesterit sinnerlugit Enok Sandgreen qutsavigaa siulersuisuni maannamut atuuttuni suleqatigiilluarsimanermit, siulittaasunngortussarlu Martha Abelsen neriulluarfiginerarpaa ilaatigut pisortat ingerlatsiviini misilittagaqarluarnera eqqarsaatigalugu.

Enok Sandgreenip nuannaarutiginerarpaa KANUKOKA-p aqqissuussaanaera pillugu suliakkiissutaasoq taamaalillugu naammassineqarsinnaammat.

Naak Adolf Holm oqaasiisigut isumaqatigisinnaagaluarlugu nuannaarutissaraarput taamaanga killissinnaanerput.

Siulersuisunngortussat siulittaasunngortussarlu sulilluarnissaannik kissaappakka. Suleqatigisarsimasakka, aamma allattoqarfitsinni sulisut, uummammik pisumik qutsavigaakka. Ukiuni marlunni qaangiuttuni nuannaarutigisinnaasatsinnik angusaqartarsimavugut, suliallu tamakku tullissatta nangissavaat. Qujanarlu Ole Dorship ataatsimiinnermik aqutsilluarneranut.

Ilanngussaq 1

Imm. 1: Tikilluaqqusineq

Aallartitat immikkut ittumik ataatsimiinnerannut matumunnga tamassi tikilluaritsi – kommunit aallartitaat, borgmesterit, kommunini atorfillit qullersaat, tusagassiortut, KANUKOKA-p allattoqarfiani atorfillit allallu soqutiginnillutik aggersimasut.

Qujanarlu Kommuneqarfik Sermersuumut, kommunalbestyrelsip ataatsimiittarfia manna kusanartooq ataatsimiiffissatsit neqeroorutigisimammagu.

Ataatsimiinnermi oqaluuserisassaq pingaarneq ataasiinnaasoq nalunngilarput, tassa KANUKOKA-p nunatsinni kommunit kattuffiattut siunissaa qanoq aaqiivigissaneripput.

Tamanna uterfigikutsuussavarput. Tikilluaqqusinerali iluatsillugu upernaq maajimi ileqquusumik aallartitat ataatsimiinnerisa kingornatigut pisimasut oqallisaasullu ilisimatitsissutaanerusumik taasaqarfigilaausuppakka.

Septembarip qiteqqunnerani kattuffik suliassaqarfinnik Namminersorlutik Oqartussanit kommuninut nuussinissaq pillugu isumasioqatigiissitsivoq. Kattuffiup siulersuisuisa saniatigut isumasioqatigiinnermi peqataapput borgmesterit kommunaldirektørillu kiisalu isumaginninnermi ataatsimiitaliani siulittaasut isumaginninnermilu pisortat. Isumasioqatigiinnermi tassani siunniussat Namminersorlutik Oqartussani susassaqartunut saaffiginnissutigineqareerput.

Isumasioqatigiinnermi siunniunneqarpoq 2011-mi januaarip aallaqqaataani annertuumik innarluutilinnik isumaginninneq kommuninit tiguneqarpat aningaasalersueriaaseq qanoq ittoq atorneqartariaqarnerseq. Isumaqatigiissutigineqarportaaq meeqqanik inuusuttunillu kiisalu innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaq-qinnittarfii tiguneqarnissaat Naalakkersuisunit piffissaa killilernagu kinguartinneqarsimagaluartut piaarnerpaamik kommuninit tiguneqartariaqartut.

Taamatuttaaq siunniunneqarpoq atuarfeqarnermi perorsaanikkut tarnillu pissusiisigut siunnersuisarfeqarneq PPR kiisalu annertusisamik immikkut atuartitsineq kommuninit tamatumunnga piareersimasunit 1. januaari 2011 tiguneqassasut, tassa Qeqqata Kommunianit aamma Kommuneqarfik Sermersuumit. Kommune Kujalleq aamma Qaasuitsup Kommunianit aningaasaqarnermi atugarisat innersuussutigalugit kingusinnerusukkut suliassaqarfimmik tamatumunnga tiguserusupput.

Kommunit aningaasaqarnerat arlalitsigut ilungersunartorsiorfiuvoq – taamalu kommunit ataasiakkaarlutik aammalu kattuffitsik aqutugalugu ataasiaratik kissaatiginartillugu taasarpaat aqqissuussaanermut nutaamut ikaarsaariarnerup suli ingerlavigisatta immikkut ittumik aningaasartuuteqarfiuneranik Namminersorlutik Oqartussat paasinninnerunissaat.

Kommunit kattunneranni ukiut siulliit aningaasartuuteqarfiunerugallarnissaat kattunnissaq sioqqullugu ilisimasaarutigineqarsimavoq. Tamannalu eqquppoq. Taamaattumillu pakatsinartarpoq Namminersorlutik Oqartussat aqqissuussaanermik iluarsaaqqinnermi peqataasut aningaasanut inatsisiliaminni tamanna annertunerusumik naatsorsutigineq ajormassuk puigorsimallugulusooq. Tamanna ajuusaarnarpoq. Kommunit aningaasaqarnerat ataatsimut isigalugu ullumi kattuffimmi siulersuisunngortussat piaartumik Naalakkersuisunik oqaloqatiginnissutigeqqittariaqarpaat.

Taakku naatsumik ilisimatitsissutitut taama taavakka. Taamatullu oqaaseqarlunga tikilluaqqoqqippassi – ingerlaqqitsinnatali ataatsimiinnermik **aqutsisussamik** toqqaagallassaagut.

Ilanngussaq 2

Imm. 4: KANUKOKA-p siunissami politikikkut allaffissornikkullu qanoq aaqqissuussaanissaa pillugu suleqatigiissitat nalunaarusiaannik siulersuisut saqqummiussinerat

Naluneqanngitsut upernaq maajimi KANUKOKA-mut aallartitat ileqquumik ataatsimiinneranni Ilulissani pisumi aalajangiunneqarpoq siulersuisut suleqatigiissitaliussasut Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiata aaqqissuussaanerata allannguutissaanik siunnersuusiortussanik, siunnersuutaallu aalajangiiffigisassanngorlugit saqqummiunneqassasut oktobari naatinngu aallartitat immikkut ittumik ataatsimiinnissaanni.

Aallartitat aalajangiinerat tamanna naapertorlugu siulersuisut suleqatigiissitaliorsimapput kommunini siisamaasuni tamani KANUKOKA-milu atorfillit qullersaannik inuttaqartumik.

Aasap ukiallu ingerlaneranni suleqatigiissitat taakku isumalioqatigiittarsimapput, tamatumalu inernerisaanik nalunaarusiaq pissusissaq malillugu qaammatip ataatsip matuma sionatigut aallartitanut kommuninullu nassiunneqarpoq.

Taasariaqarpoq suleqatigiissitamut pilersaarusiame allassimasoqarmat suliaq naammassitinnagu KANUKOKA-p siulersuisui isumasiorneqarsinnaasut. Periarfissarlu taanna atorneqarpoq. Taamaallutillu siulersuisut kissateqarsimapput kattuffiup aaqqissuussaaneranut periarfissat pingasut suleqatigiissitat siunnersuutigisaasa saniatigut periarfissat sisamaannik ilanngussisoqarpoq – taamatullu pisoqarpoq. Tassalu KANUKOKA-p siunissami qanoq aaqqissuussaanissaanik siunnersuutit suleqatigiissitat nalunaarusiaanni atuarneqarsinnaasut ullumi oqaluuserissavavut aalajangiiffigalugillu.

Oqaatigisariaqarpoq kommunit aaqqissuussaanerannik iluarsaaqqinnissaq pimoorullugu oqaluuserineqalermalli aamma kattuffiup aaqqissuussaanerata taamatuttaaq pissutsinut nutaanut naleqqussarneqarnissaa eqqartorneqartalersimammat, taamaattumillu ullumi oqaluuserisassarput nutaajunngimmat. Soorlu 2007-mi aallartitat ataatsimiinneranni Nuup Kommunianit siunnersuutigineqarpoq ”pisariillisaasoqassasoq” taamalu kattuffik borgmesterinit siulersorneqalissasoq – nalunaarusiamilu ullumi aalajangiinissatsinnut tunngaviusussami siunnersuutigineqartut oqaatsillu atorneqartut tamatumunnga assut assingusortaqarput.

Kisianni siunnersuutit pineqartut atorfillit suleqatigiissitat suliarat, namminnerlu saqqummiukkunikkit pitsaanerussaaq. Taamaattumillu suleqatigiissitat saqqummiusseqqullugit qinnuigaakka.

Ilanngussaq 3

Imm. 4: KANUKOKA-p siunissami politikikkut allaffissornikkullu qanoq aaqqissuussaanissaa pillugu suleqatigiissitat nalunaarusiaat

SAQQUMMIUSSINEQ

Iliuseqariataarsinnaanissaq, naammassisaqarluarsinnaanissaq aningaasanillu sipaaruteqarnissaq kommunit aaqqissuussaanerannut nutaamut aammalu Namminersorlutik Oqartussanut illua'tungiliilluarsinnaanissamut naapertuuttumik.

Oqaatsit taakku eqqaallattaagaralugit suleqatigiissitat Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiat pillugu nalunaarusiorsimapput kattuffiullu siunissami qanoq aaqqissuussaanissaanut periarfissanik nalilersuisimallutik.

Nalunaarusiami kattuffiup siunissami qanoq aaqqissugaanissaanut periarfissat sisamat saqqummiunneqarput, ilaat ataaseq pitsaanerpaatut inassutigineqarluni. Siullermilli tunuliaqutaasut sammigallartigit:

Tunuliaqutaasunik ilisimasariaqakkat

Aaqqissuussineq maanna atuuttoq tungavilerneqarpoq 1972-imi juulip 24-ani Sisimiuni Knud Rasmussenip Højskoliani KANUKOKA kommunit taamani 18-iusut kattuffiattut pilersinneqarmat (Ado Lynges siulittaasoqqaaralugu).

Piffissami tamatumani politikikkut oqallisaasut pingaartut tassaasimapput pisortat suliassaqarfiini nammagassanik isumagisassanillu agguataareqqinnissaq kommunillu nammineersinnaatitaalernissaat ullumikkut nalunngisarput.

Taamani qularutigineqanngilaq allannguinermi tamatumani akuusussamik isumaqatiginninniar-tartussamillu nukittuumik kattuffeqarnissaq pisariaqartoq.

Taamalu KANUKOKA aaqqissuunneqarpoq *siulersuisulerlugu* aammalu kommunit tamarmik sinniis-oqarfigisaannik *aallartitanik ataatsimiittartulerlugu*. Aallartitallu upernaat tamaasa ataatsimiittalerput kommunini sulissutigisariaqartitat assigiinngitsut annikinnerit annertunerillu oqaluuseriumallugit. 1980-imiit kattuffik *piffissaq tamaat atorfeqartitaasumik* siulittaasoqalerpoq (UvdloriánguaK Kristiansen).

Tamatuma kingorna kattuffiup allattoqarfia ineriartortinneqarpoq pikkorissaanermut immikkoortortalerlugu qarasaasiaqarfilerlugulu. Kingornali pikkorissaanermut immikkoortorta-q atorunnaarpoq pikkorissaasartut allat atorneqarniassammata, qarasaasiaqarfillu ingerlatseqatigiiffittut immikkuulerpoq. Ullumikkut kattuffik 13-inik sulisoqarpoq, taakkua ilaat qulingiluat tassaallutik konsulentit tamarmik immikkut suliassaqarfinnik sammisaqartut.

Naleqqussaanerit siulliit

2009-mi januaarip aallaqqaataani kommunit kattunnerat sioqqullugu kattuffimmut aallartitat amerlassu-siat iluarsineqarpoq ikilillugit. Maannalu aallartitat katillutik 15-iulerput, siulersuisut tallimanik ilaasor-taqarlutik. Siulersuisullu nukittorsarniarlugit *iliuseqariataarsinnaanerulersinniarlugillu* malittarisassati-gut aalajangerneqarpoq borgmesterit sisamaasut taaseqataasinnaanngikkaluarlutik siulersuisuni aalaj-an-gersimasumik ataatsimeeqataasassasut.

Kisianni 2007-mili aallartitat ataatsimiinneranni annertuumik allanngortitsisoqarnissaa taamani Nuup Kommunianit siunnersuutigineqarpoq. Borgmester Agnete Davidsen taamani saqqummiussisuuvoq kommunerujussuannortussani borgmesterit kattuffimmi siulersuisuunissaannik siunnersuummik, tama-tumani kommunit aaqqissuunneqarneranni nutaami pisariillisaanissaq alloraqatigiinnissarlu pingaartillu-git. Siunnersuut amerlanerussuteqartunit itigartinneqarpoq.

Taava 19. aamma 20. maaji 2010 aallartitat ataatsimiinneranni naleqqussaaqqinnissamik kissaa-terqartoqarpoq, nunap ilarujussuinut atuuttumik kommuneqalersimaneq eqqarsaatigalugu.

Borgmesterit sisamaasut siulersuisuunissaannik siunnersuuteqartoqaqqippoq, tamatumuuna Kommune Kujallermit. Siunnersuutigaaullu borgmesterit siulersuisuussasut siulittaasuuffik ukiut tamaasa paarlakaallutik tiggummissassallugu. Qeqqata Kommunianit siunnersuutigineqarpoq kommunit ilaasortaausut akiliutaat 20 procentinik ikilineqassasut. Aammalu Kommuneqarfik Sermersuup (Qaasuitsup Kommunianit taperserneqarluni) siunnersuutigaa siulersuisut siunissami kattuffiup aaqqissuussaananut periarfissanik siunnersuusiortitsissasut ilaatigut *kommunit ataatsimoorlutik soqutigisaannik* kattuffiup aallussisuunissaa aallaavigalugu.

Ingerlariaqqinnissami periaasissaq siunnersuummi kingulliullugu taaneqartumi siunnersuutigineqartoq aallartitat ataatsimiinneranni aalajangiunneqarpoq. Tamatumalu kingorna siulersuisut suleqatigiissitaliorput kommunaldirektørit sisamaasut kattuffiullu direktøriata ilaasortaaffigisaannik, 28. oktobari 2010-mi aallartitat immikkut ittumik ataatsimiinnissaanni aalajangiinnissamut tunngavissanik siunnersuusiortussanik. Suleqatigiissitat suliaassiust aalajangersimasunik oqaasertalersugaq siulersuisut akuerisaat aallaavigalugulu sulisussanngortinneqarput, suliaassiussullu taanna nalunaarusiami qupp. 4-mi atuarneqarsinnaavoq.

Suleqatigiissitat qanoq siunnersuuteqarpat?

Nalunaarusiami qaammatip ataatsip matuma siorna nassiussuunneqartumi suleqatigiissitat periarfissanik sisamanik annerusumik minnerusumilluunniit pitsaanerpaatitaminnik siunnersuuteqarput *KANUKOKA-p siunertaanut*, tassa "kommunit ataatsimoorlutik nalinginnaasumillu soqutigisaannik isumaginninnissamut", iluaqutaanerpaassasorisaminnik ullumikkullu aaqqissuussinermi aningaasanik atorluaaneruserusunik.

Oqartoqarsinnaavoq **periarfissaq 1** suleqatigiissitat aaqqiissutissatut pitsaanerpaatut inassutigisaat allanngorartillugu qasukkartitertarlugulu periarfissanik allanik pingasunik suliaqarnermi aallaavigineqarsimasoq uku pingaarnertut tunngavigalugit: Iliuuseqariataarsinnaanissaq, naammassisaqarlarsinnaanissaq aningaasanillu sipaaruteqarnissaq kommunit aaqqissuussaananut nutaamut aammalu Namminer-sorlutik Oqartussanut illua'tungiliilluarsinnaanissamut naapertuuttumik.

Periarfissami tassani siunnersuutigineqarpoq

- ataatsimiittartoqassanngitsoq
- siulersuisut tassaassasut borgmesterit sisamaasut
- borgmesterit ukiut tamaasa paarlakaallutik siulittaasuussasut

Sooq aallartitanik ataatsimiittartoqassanngila? Suleqatigiissitat naliliinerat naapertorlugu aallartitat ataatsimiittartut KANUKOKA-mi oqartussaaqataaneq eqqarsaatigalugu pingaarutaat maanna kommunalbestyrelsinit tigguneqarsimammat. Aallartitat ataatsimiinnerinut maannamut oqaluuserisassanngortinneqarajupput nunap immikkoortuini ataasiakkaani ajornartorsiutaasut sulissutigisariaqartitallu. Suleqatigiissitallu isumaat naapertorlugu tamakku maanna kommunalbestyrelsiulersimasuni sunniuteqarluarnerusumik aammalu naammassillugit suliarineqarsinnaapput, tassa kommunalbestyrelsit nutaat nunap immikkoortuinut annertuunut atuummata.

Allatut oqaatigalugu qanimut oqartussaaqataaneq kommunalbestyrelsini isumagineqassaaqarpoq taak-kunanilu pissusissamisoortumik nukittorsarlugulu ineriartortinneqarluni. KANUKOKA-p isumagisassani pingaarneq aallulliuk, tassa "kommunit ataatsimoorlutik nalinginnaasumillu soqutigisaannik isumaginninnissaq" (soorlumi kattuffiup malittarisassaani taama allasimasoq). Tassanilu aallartitanik ataatsimiittartoqarnissaq pisariaqavinnigilaq, siulersuisoqassammat kommunit ataatsimoorlutik soqutigisaannik ata-qatigiissitsissusanik.

Sooq borgmesterit siulersuisuussappat? Taamaalilluni kommunit sisamat isumaasa siulersuisut sulineranni tunngaviunissaat qulakkeerneqassammat. Aamma siulersuisunut ilaasortat ataasiakkaat kommunini ingerlatsivinnut aningaasaqarnermullu ataatsimiittalianut sapinngisamik attaveqarluartuunissaat qulakkeerneqassaaq.

Sooq borgmesterit paarlakaallutik siulittaasuussappat? Taamaalilluni ataavartumik erseqqissumillu isummertarnissaq qulakkeerneqassammat, KANUKOKA-mmi siunertaasa pingaarnersarimmassuk kommunit ataatsimoorlutik soqutigisaannik isumaginninnissaq.

Periarfissat allat

Periarfissami 2-mi aamma borgmesterit siulersuisuussapput, paarlakaallutik ukioq ataaseq siulittaasuussallutik. Tassanili aallartitat ataatsimiittartut atuutissapput ukioq allortarlugu ataatsimiittassallutik kommunillu tamarmik pingasunik aallartitaqassallutik (taakkua ilaat tassaassalluni borgmesteri).

Periarfissami 3-mi aamma borgmesterit siulersuisuniissapput siulersuisunut ilaasortanik marlunnik aallartitanit qinigaasunik ilaarlutik. Aallartitat ataatsimiinnerat ukiut sisamat qaangiunneri tamaasa kommunalbestyrelsinit qinersinerup kingornatigut pisassaaq. Borgmesterit ukiut tamaasa paarlakaallutik siulittaasuussapput.

Periarfissap 4-p periarfissanit allanit allaanerussutigaa pinngitsoornani borgmesterimik siulittaasoqartariaqannginneq. Ukiut sisamat qaangiunneri tamaasa aallartitat ataatsimiinneranni borgmesterit sisamat saniatigut siulersuisunut ilaasortat pingasut qinerneqartassapput. Siulittaasorlu piffissap affaani sulisutut akissarsiaqartitaasusaaq siulersuisunut ilaasortat arfineq-marluusut taakkua akornannit qinerneqartassaaq.

Allattoqarfimmi sipaarutissat

Kattuffiup Nuummi allattoqarfiani suliassat pingaarnersiorlugit suleqatigiissitanit tullerriaarneqarsimapput, taamaalillutik politikikkut aaqiissuussaannermi pisariillisaanerit pingaarnersiuinerillu aamma allattoqarfimmut taamatulli sunniteqarsinnaaniassammata – kattuffiullu allattoqarfia ineriartortitsinermut tunngasunik suliassanillu kommuninut tamanut tunngasunik aallussisinnaaniassammata.

Allattoqarfimmi ulluinnarni sulianik erseqqinnerusumik pingaarnersiuinissaaq suleqatigiissitat kattuffiup pisortaanut isumagisassanngortippaat.

Kissaatigineqarsimammalli allaffissornikkut sipaaruteqartoqassasoq politikikkut ingerlatsinermi sipaaruteqarnertulli annertutigisumik, tamanna 2011-mut missingersuusiaticigut periarfissanut siunnersuutigineqartunut sisamanut atasutigut malunnartinneqarportaaq. Tamanna pivoq allattoqarfimmut tunngatillugu sipaarutissat *procentinngorlugit* politikikkut ingerlatsinermi sipaarutissatulli annertussusilerneqarneratigut. Missingersuutillu nassuiaatitaanni taaneqarpoq sipaarniutissat allattoqarfimmi sulisunik qassinik naleqassanersut. Missingersuusiatic nassuiaatitaallu nalunaarusiamut ilanngussanut ilaapput qupperneq 43-miit atuarneqarsinnaallutik.

Nalunaarusiami inassuteqaatit oqariartuutaat taamaalillutik ima eqikkarneqarsinnaapput:

Politikikkut KANUKOKA-p nukini atussavai kommunit ataatsimoorlutik isumaannik suliniutaannillu ingerlatitseqqittarnissamut malunnartitsinissamullu. Kattuffiup allattoqarfia ineriartortitsinermut tunngasunik suliassanillu kommuninut tamanut tunngasunik aallussisaaq.